

Urška Mali Kovačič

Fenomenološka analiza religioznosti kot zaščitnega dejavnika za samomorilnost. Doktorska disertacija. Mentor: Roman Globokar. Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta. 2023. X, 241 str. <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=154923&lang=slv>

Doktorska disertacija z naslovom „Fenomenološka analiza religioznosti kot zaščitnega dejavnika za samomorilnost“, ki jo je pripravila kandidatka Urška Mali Kovačič, je izvirno znanstvenoraziskovalno delo. Končni rezultat kaže, da raziskovanje za kandidatko ni bilo samo znanstveno delo, ampak v veliki meri tudi osebno poslanstvo, kar delu daje še poseben dodaten pečat. Skozi pisanje se čuti velika skrb in občutljivost avtorice za ljudi, ki se soočajo s stiskami in samomorilnimi mislimi.

Raziskovalno delo je bilo zasnovano interdisciplinarno, zato je bil v proces vključen somentor – psihiater in psihoterapevt prof. dr. Borut Škodlar; ima bogate izkušnje s fenomenološko metodo raziskovanja, ki jo je kandidatka izbrala kot najboljšo za preverjanje dveh osnovnih hipotez: 1) religija je pri samomorilnosti pomemben zaščitni dejavnik; 2) različni elementi religije imajo različno zaščitno vlogo. Kandidatki je uspelo integrirati znanja s področja teologije, filozofije, suicidologije, psihologije in psihiatrije. Izbira fenomenološke metode se je izkazala kot ustrezna, saj tak pristop omogoča vpogled v fenomen od znotraj, iz osebne izkušnje posameznika – ob prizadevanju po spoznavanju in formulaciji določenih občin resnic za verodostojno osvetlitev fenomena samomora kot takega. Največji prispevek doktorskega dela je prav izvedba in analiza kvalitativne raziskave med pacienti, ki se s samomorilnimi mislimi soočajo ob doživljanju težkih življenjskih stisk. Izsledki intervjujev kažejo, da je duhovnost pomembna razsežnost vsakega človeka – in je zato tudi pomembna razsežnost terapevtskega procesa.

Naloga je razdeljena v dva dela: teoretičnega in praktičnega. V prvem delu kandidatka najprej predstavlja filozofske temelje za fenomenološko raziskovanje, čemur sledi opredelitev področja duhovnosti in religioznosti, temu pa še predstavitev zgodovine raziskovanja samomorilnosti in trenutnega stanja na tem področju. Prvi del zaključuje predstavitev raziskav o odnosu med religijo in samomorom. Kandidatka prikazuje dokaj celostno sliko o vlogi religije in duhovnosti pri prevenaciji samomorilnosti nekoč in danes, pri čemer uporablja obširno znanstveno literaturo s tega področja. Drugi del pa je posvečen kvalitativni raziskavi z intervjuji, ki jih je kandidatka izvedla na Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani, pri čemer so predstavljeni metoda, proces, udeleženci in rezultati raziskave. Delo se zaključuje s temeljnimi ugotovitvami kandidatke in z odprtimi vprašanji. Dodatno vrednost delu dajejo tudi shematske predstavitve šestih vidikov povezanosti religioznosti in samomorilnosti.

S svojo raziskavo kandidatka potrjuje preventivno vlogo religije pri samomorilnosti – tako glede doživetja smisla življenja kot glede podpore skupnosti. Izpostavlja tudi neizkoriščen potencial religijskih skupnosti na tem področju. Avtorica

ugotavlja, da bi bilo na podlagi izsledkov nujno poskrbeti, da bi pastoralni delavci pridobili znanja s področja preprečevanja samomorilnosti. Prav tako so rezultati raziskave spodbuda, da bi se v zdravstveni sistem integriralo tudi duhovno razsežnost.

Doktorsko delo Urške Mali Kovačič predstavlja pomemben prispevek k razumevanju duševnih stisk oseb s samomorilnimi mislimi ter pomena duhovnosti in religijskih skupnosti pri prevenciji samomorilnosti.

Roman Globokar